

Murska Straža

Glasilobmejnih Slovencev.

Uredništvo: Maribor, Cirilova tiskarna, Koroška c.
Upravištvo v Gornji Radgani, Sp. griz 7, I. nadst.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštnino vred
za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta
8 K. Posamezna številka stane 80 vinarjev.

Inserati: Ena petstolpna pettivrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) K 150.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Kos za kosom.

Prvi del severne meje določen. Nove krivice.

Medzavezniška komisija za razmejitve nas je pretečeni teden seznanila s prvim uspehom svojega trimesečnega dela: določila je stalno državno mejo med Košenjakom in Sv. Lovrencem. Iz kratkih poročil, ki smo jih vsak teden prinašali, so lahko čitatelji povzeli, da so se člani komisije nešteto krat mudili na meji, si ogledovali kraje, zasliševali prebivalstvo ter proučevali gospodarske in narodnostne razmere. In uspeh vsega tega? Prvi odsek državne meje je določen tako, da ne zadovoljuje ne države ne prebivalstva. Meja teče tako, da je prebivalstvo prizadetih krajev gospodarsko na slabšem, kakor je bilo prej. Tudi narodnostne razmere se niso zadostno vpoštevale. V več slučajih je komisija ukrenila ravno nasprotno, kakor so zahtevali prizadeti prebivalci.

Na prvi pogled so te zadeve malenkostnega pomena, toda pomisliti moramo, da se meja določuje za nedogledno bodočnost. Treba se je ozirati ne le na dosedanje navade in odnose, marveč moramo pri vsaki vasi posebej pretresti vprašanje, kako bo prizadeta s tem, da se njeno zaledje razdeli med dve državi in razni gospodarski, upravni in prometni odnosi uravnajo v dve nasprotni smeri. Za posamezno obmejno občino ni vseeno, ali leži na meji jugoslovanske ali pa avstrijske države. Interes na tem pa ima tudi najbolj prizadeta država, zlasti če gre za usodo večjih krajev, ali če je meja n. pr. v stratežnem oziru važnega pomena (reka, hrib i. dr.).

V prvem odseku stalne državne meje je zagrešila razmejitvena komisija veliko napako, ker je občin Sobota, Mlake, Radvanje in Sv. Jernej v celoti ali pa razkosane pridelala avstrijski državi. Ti kraji so gozdinati; prebivalstvo živi od kupčije z lesom. Do zdaj je bila Drava najnaravnejša prometna zveza za izvoz lesa. Po Dravi je šel les iz teh občin daleč v svet. Gospodarska krajevna središča so bila Muta, Marenberg in Vuzenica. Upravno so ti kraji vedno težili v Slovenjigradec. Da je dosedanja demarkacijska črta bolj odgovarjala krajevnim potrebam, kakor nova državna meja, dokazuje dejstvo, da so se prebivalci ob določevanju demarkacije prilično zadovoljili s to uredbo meje. Dočim so s sedanjo korekturo zadovoljni k večjemu iz drugih krajev pritepeni nemški hujškači.

Tudi v narodnostnem oziru je ta „poprava“

meje pogrešna in enostranska. Občina Radvanje je popolnoma slovenska, tudi ostale občine imajo pretežno večino slovenskega prebivalstva. Ako se ti kraji ne dajo več rešiti, zahtevamo kompenzacijo in sicer naj se pridele Jugoslaviji občini Klanec in Gradišče, kar je tem lažje, ker je besedišlo mirovne pogodbe na tem mestu precej nejasno in se lahko razlaga nam v prid ravno tako, kakor se je prvotno tolmačilo v prid Avstriji.

Drugi odsek meje je črta Sv. Lovrene—Sv. Duh. Tudi tukaj imajo Nemci pripravljenih celo vrsto napadov na naše interese.

Najbolj odločilnega pomena pa je tretji odsek: Sv. Duh—Mura. Kakor smo že parkrat namignili, je avstrijska delegacija v nasprotju z mirovno pogodbo in z dosedanjimi pooblastili razmejitvene komisije stavila predlog, da naj se državna meja izpelje po nekem grebenu Slovenskih goric, a ne po Muri. Kakor sedaj doznavamo, bi ta meja tekla kake pol ure od Maribora, tako da bi bil del Leitersberga že v Avstriji. V Slovenskih goricah in ob Muri bi izgubili cele okraje. Kakor znano, bo o tem vprašanju razpravljajal zavezniški svet v Parizu.

Že od začetka obstoja v naših krogih nezaupanje v toliko naglašeno nepristranost (objektivnost) te razmejitvene komisije. Med avstrijsko in italijansko delegacijo se se takoj navezali ožji stiki, znamenje, da so italijanskemu delegatu v Rimu namignili, naj po možnosti škoduje interesom Jugoslavije. Italijanski delegat in avstrijska delegacija so bili v tesnih zvezah z ljudmi Mravlagg-Oroslove sorte. Radi tega obmejni Slovenci prav nič ne damo na objektivnost g. polkovnika Crawena in tovarisev.

Verjamemo, da je zastopnikom velesil vse eno, ali dobi Jugoslavija par četvornih kilometrov več ali manj. Mi bi jim celo verjeli, da ne zapostavljajo naših narodnih interesov namenoma ali iz kake mržnje (izvzet je seveda italijanski zastopnik). Ampak pomisliti morajo, da razmejitvena komisija ne kupčuje s kakim mrtvim blagom, marveč z zemljo, ki jo že več kot tisoč let naseljuje slovenski narod. Ta narod je tako mal in oslavljen, da mu je dragocena sleherni vas in zadnja slovenska kočna na meji. Mi ne priznavamo tej komisiji pravice, da bi s tisoči našega naroda barantala. Naše obmejno vprašanje se je rešilo v prisotnosti zastopnikov vseh velesil v Parizu in ne

moremo v sedanjih razmerah niti za korak odstopiti od mirovne pogodbe.

Jugoslavija je ravnokar položila na altar evropskega miru neizmerno težko žrtev. Sprejela je vse italijanske mirovne pogoje. Italija si je iz strategičnih ozirov začrtala mejo, ki je zajela kraje, kjer se v prejšnjih časih ni niti slišala laška beseda. Po teh bolestinah žrtvah bodo morale velesile razumeti, da ne more Jugoslavija odstopiti niti ene obmejne kočne na ljubo osebnim simpatijam, ki jih goje razmejitveni delegati v Gradcu in na Dunaju. Mi ne dovolimo, da skupina antantnih častnikov trga od naše države kos za kosom. Pooblastila, ki so jih dobili ali jih še dobe iz Pariza, priznavamo le v toliko, kolikor smo jih že priznali v ratificirani mirovni pogodbi.

Z novim nemškim manevrom je ogrožen gospodarski razvoj Slovenske Štajerske. Nemcem gre za tem, da onemogočijo razvoj Maribora in povzročijo na mejah nezadovoljstvo, ki jim je poleg časa najvažnejši zaveznik.

Zahtevamo, da se naša delegacija pri razmejitveni komisiji oglasi k besedi. Molčečnost sicer spada med diplomatske čednosti, toda v tem slučaju pa kličemo gospodo v imenu obmejnega prebivalstva na odgovor. Zahtevamo od vlade, da štiti obmejno slovenstvo, zakaj po izgubah na Koroškem in na jugozapadu smo vendar že morali vsi odpreti oči in spoznati, da se skriva v neprestanem kosanju in drobljenju slovenske zemlje sistem, ki stremi za uničenjem slabotnega naroda, kateri naseljuje eno najvažnejših točk Srednje Evrope.

Kakor paradoks se sliši, da se veliki nemški narod bori za slednjo vas na meji in pri tem delovanje vlade podpira z vneto javnost (časopisje in siranke ter društva); mali slovenski narod pa z nekake velikodušne gesto odpravlja vas za vasjo, kraj za krajem, pokrajino za pokrajino v tujevo malho. Jugoslavija žrtvuje radi „sporazuma“ z „zavezniški“ krašne strategične meje Italiji, napram „premagani“ Avstriji pa si ne sme rešiti niti strnjjenih narodnostnih celot, kaj še le si zagotoviti primerno strategično mejo!

Ali bo tudi tukaj naše svarilo — glas vprijočega v puščavi?!

Pristaši!

Zbirajte za volilni sklad KZ.

Politična šola.

O pravi in nepravilni politiki.
(Dalje.)

V začetku teoretični razdor se je prenesel na deželo, je stopil v življenje. Po mestih in trgih, zlasti na Kranjskem, kjer narodni boj ni bil ljudstvu vedno pred očmi, smo dobili nekaj izobraženega narasčaja. Ta je postal opora liberalizmu; dočim je pa kmetjsko ljudstvo prejkoslej vztrajalo na temelju starih krščanskih tradicij. Sedaj je naš narod spoznal politika od dveh strani: videl je v nji sredstvo, s katerim si pribori vpliv in moč v družabnem življenju, v občini, deželi in državi; spoznal pa je tudi dva bistveno različna načina, ki ravnata to sredstvo. Politična vzgoja je bila za naše razmere dana. Socialna nasprotja, ki so na Nemškem, v Franciji in Angliji vedno bolj stopala v ospredje, so se v našem političnem življenju oglasila še le v najnovejši dobi; gospodarska politika se je zibala v ozkih mejah narodnostne borbe, zunanja politika pa je bila pri nas vse do osvobojenja neznana stvar.

Taka pota je tedaj prehodil razvoj naše politike. V tem oziru ni bilo tudi pri drugih narodih drugače; kvečjemu je nastopal hitreje in v večjem obsegu. Politika je neizogiben pojav povsod, kjer se ljudstvo prične zavedati samega sebe. Politika tedaj ni nobeno zlo, marveč dobrota za človeka in za človeštvo. Namen politike smo že zgoraj označili: politika je način, kako si posameznik in ljudstvo pribori pravice v državi in država veljavo v človeštvu. Po-

litika ni samo prazno govoričenje o državi itd., marveč je veda, kakor n. pr. matematika, modroslovesi, dr. Postala pa je tako splošna, da je v javnem življenju popolnoma izgubila svoj znanstveni značaj. Ni čuda, ako so jo pričeli že zgodaj zlorabljati. Znani grški mislec Platon je že davno pred Kristusom v svoji knjigi o državi zahteval, naj bi politiko vodili samo najmodrejši možje. Toda do tega ni prišlo, ker ljudje tudi še danes niso zreli za tako politiko. V življenju držav in narodov je največ odločevala moč, ki ima odločilno besedo še v naših časih. Gibalo te moči pa je človeška sebičnost. Vse se bo izpremenilo, ali to gibalo bo ostalo, dokler bo živel človek. Politika računa s tem in skuša nasprotja in spore, nastale med raznimi sebičnostmi, spraviti v zmeren tok in po možnosti rešiti v blagor celote. Toda vse to, kar smo dozdaj povedali o politiki, izraža samo to, kakoršna bi politika morala biti. Razumna, poštena, nesobična, pravna itd. Življenje nam kaže, da se politika še nikdar doslej ni prikazala v teh lepih lastnostih. Marsikdo ji te kreposti sploh odreka. Najodličnejši zastopnik politikov te vrste je Italijan Machiavelli, ki v svoji knjigi „Il principe“ (Knez) nasvetuje vladarju, oziroma državnikom in političnim vodjem, da naj se ne ogibajo nobenega sredstva in ne ozirajo na nobeno stran, kadar je treba doseči cilj. Machiavelli je napisal to, kar se je v politiki res godilo pred njim in po njem vse do današnjih dni. Vsaka zvijača, laž, obljuba, vsako nasilje, krivično postopanje, in nezakonitost je dobro, ako se doseže dober namen. Kaj je to dober namen ali dober cilj, to si pa razlaga vsak po svoje. Tako vidimo dve politiki: pravo in

nepravo, največkrat pa se obe križate med sabo, zakaj silno malo je reči, ki bi bile vsem prav in ki bi vsakogar zadovoljile.

O politiki lahko trdimo tisto, kar o ljubezni: je bila in bo, ko mene in tebe na svetu ne bo. Vedno se je moral nekdo skrbeti za javne zadeve, ki nastajajo vsled tega, ker ljudje žive skupno. V prvih tisočletjih človeške zgodovine je bila ta skrb izključna pravica izbranih ljudi — vladarjev —, ki so jo izvrševali, kakor se je njim samim zdelo. Vladarji so razpolagali z življenjem in smrtjo slehernega državljanca. Oni so dajali zakone in izrekli sodbe po lastni vesti in vednosti. Pozneje, ko so se ljudje razmnožili in se je obseg države razširil, so svoje najzvestejše hlapce in vojščake nagradili z zemljo. Dali so jim v fevd velike dele zemlje, ki ni bila takrat nobena lastnina, ampak so razpolagali z njo samo vladarji. Tako je nastalo plemstvo, ki je prevzelo nekaj vladarskih pravic in je vedno bolj uveljavljalo svojo oblast nad ljudstvom. Kmet in obrtnik sta bila podložna plemenitašu, ta pa naravnost vladarju. Fevdalni grofje so se začeli zavedati svoje moči in se zahtevali od dvora več in več pravic. Njim so stali ob strani tudi cerkveni dostojanstveniki. Plemstvo in visoka duhovščina je bila ves srednji vek nosilec političnega življenja. Sele ko so se vsled napredka obrti in trgovine razvila mesta, je začel tudi meščan trkati na vrata. Izprva je bil zelo ponižen in skromen; zavečal se je pač, da je prišel iz tistega podložništva, ki je v njem tičal kmet. Boril se je za prijazne poglede samovoljnih grofov in se čutil srečnega, ako mu je z bogato obložene mize priletela kakšna borna kost pra-

Med premaganci.

Zadnje dni smo opazili, da je v Jugoslaviji državna potreba nekaj drugega kakor ljudska potreba. Državni krmariji, t. j. diplomati, so zadovoljni z izidom pogajanj v Italiji, ljudstvo ne. Trumbič se zagovarja pred ministri svetom, ljudstvo prireja burne demonstracije po ulicah. Vesnič pravi, da je zavezništvo z Italijani in žrtvovanje jugoslov. Jadrana državna potreba, ljudstvo pa trdi na zborovanjih, v čašopisju, v izjavah strank, da ga ne prizna.

V pravi demokratični državi — in taka mora biti naša Jugoslavija — ne sme in ne more biti potreba države eno, potreba ljudstva drugo. Mi moramo delati na to, da to dozdevno nasprotje odpravimo.

Pri pogajanjih z Italijo smo bili poraženi. Tako, kakor so Jugoslaviji narekovali mirovne pogoje, jih narekuje samo zmagovalček premagancu. Pri nas se je večkrat slišalo, da so Italijani naši zavezniki. Vsaj ministrski predsednik Vesnič jih je vedno tako slišal. Zdaj pa doživimo, da postopajo zavezniki z nami, kakor sovražnik z premagancem. V zadnjih letih Avstrije, ko so nesrečno Rusijo v Brest-Litovskem na enako sramoten način izdali, smo se ogorčeno borili proti tajni diplomaciji. V nastopu ministr. predsednika Vesniča in zunanji. ministra Trumbiča pa vidimo lepi primer tajne diplomacije. Noben resen človek ne more trditi, da ni bila na teh pogajanjih naša država premagana in globoko prizadeta. Navda je, da premaganeč poda svoj protest. Pri nas se

to ni zgodilo. Vesnič je celo govoril o italijanskih žrtvah (!) in prvi čestital italj. kraju.

Mi vemo, da smo se morali začasno odreči najrepšim krajem naše slovenske domovine in jugoslov. Jadrana; mi vemo, da s silo ne moremo rešiti težkega spora z Italijo, dokler se krvavimo na posledičke svetovne vojne. Toda nikdo na svetu nas ne more siliti, da rečemo: to je belo, ako je črno; to je pravica, če je pa krivica. Ako ves svet zataji samoodločbo našega naroda, mi je ne smemo zatajiti. Trenutna moč nasprotnikov nas ne sme preplašiti, da bi se delali še bolj slabotne, kakor smo v resnici. Trenutna moč Italije pa je tako zmedla naše diplomate, da proti delitvi slovenske zemlje niso zmogli nobenega protesta. Spominjamo se, kako drugače so Nemci, Avstrijci in Madžari sprejeli mirovno pogodbo!

In vendar smo na črni petek 12. novembra, ko so naši poslanci podpisali „sporazum“ z Italijo, stopili v vrsto premagancev. Ljudstvo je podalo svoj globok protest, če ga že niso mogli podati zastopniki države, ki se hoče na vsak način ograditi pred ljudstvom. Skrbimo, da ta pozitivni čut ljudstva kar najskrbneje gojimo, zalivamo in mu pospešujemo rast. Nemogoče je, da bi tako razmerje med ljudstvom in državo še dolgo ostalo. Upajmo, da mu bodo že 28. november zadal smrten udarec. Mi zavezništva z Italijo ne priznavamo, mi hočemo delati na to, da bo jadransko Kosovo osvečeno, ko napoči zaželjena ura!

Tedenski pregled

Maribor, dne 17. novembra 1920.

Pogajanja v kraju Sveta Marjeta Ligurska blizu Genove so končana. Na drugem mestu poročamo, da smo bili premagani. Italija nam je vsilila težke, mirovne pogoje. Letos februarja bi se bili lahko pogodili za takozv. Wilsonovo črto. Rešili bi železnico Sv. Peter — Reka in tudi ostali deli meje bi izpadli ugodneje za našo državo. Cez deset mesecev smo pa morali priznati mejno črto Snežnik — Postojna — Idrija in dalje proti reki. Reka je sicer Samostojna država — ima pa teritorialno zvezo z Italijo, katere po Wilsonovi črti ne bi imela. Izgubili smo tedaj vse, kar so Italijani že l. 1918. zasedli, izvzemši Logatec, Umree, Planino in Rakek, ki ostanejo nam. V Dalmaciji smo sicer tudi rešili kos ozemlja in par otokov, kar pa je v primeru z mejo na Snežniku malenkostnega pomena. Skoraj en milijon duš, ki bi moral po vseh božjih in človeških postavah pripasti Jugoslaviji, je bil žrtvovan Italiji. Našim rojakom niso hoteli Italijani priznati nobenega manjšinskega javstva, dotim smo mi morali priznati peščici pripenih Lahov ne le enakopravnost, marveč celo izvestne pravice. Pogodba je bila podpisana 12. novembra. Med Jugoslavijo in Italijo se je sedaj sklenila zveza za varstvo mirovnih pogodb z Avstrijo in Madžarsko. (V resnici bo ta zveza še nadalje obstajala v tem, da bodo italijanski zastopniki pri razmejitvenih komisijah podpirali vse avstrijske in madžarske zahteve!). Nadaljevala se bodo pogajanja radi gospodarskih zvez, o ureditvi reške države itd. Naši zastopniki so se na povratku iz Italije vozili po noči, boječ se ljudskega ogorčenja. V Beogradu so se vršile burne demonstracije. V Zagrebu, Ljubljani in drugod je na protestnih shodih ljudstvo pokazalo, da je ves narod ogorčen nad krivico, ki se nam je zgodila. Protest proti „sporazumu“ so podale vse stranke, celo komunistična. Za ministrski svet je nastalo važno vprašanje, ali naj se ta pogodba ratificira. Drugod bi se tako važna vprašanja ne mogla rešiti brez parlamenta; pri nas odloča o življenjskih vprašanjih naroda in države edinole na zeleni mizi. Odločitev še ni padla. Naravno je, da je korak nazaj nemogoč. Italija dobro ve, da bo ta diplomatski sporazum držal le gotovo dobo. Saj je ona sama prelomila zvezo z Avstro-Ogrsko, ne da bi vprašala za pogodbe v arhivih. Nemčija bo že v doglednem času dosegla temeljito revizijo versajske pogodbe. Delo diplomatov je vedno na slabih nogah, če ga ne podpira krepka ljudska

vice. Ker pa bomo ta razvoj političnega življenja prikazali obširneje v enem sledečih poglavij naše „Politične šole“, preskočimo takoj v novejšo dobo: Francoska revolucija leta 1789 je pokazala, da je nekot ponizni meščan vzrasel v močnega gospodarja in je zavladal nad plemstvom in politično močjo Cerkev. Med tem se je začel tudi kmet oglašati. Kmetijski upori v 16. stoletju in reformacijsko ter protireformacijsko gibanje ni moglo zlomiti njegove volje, da se povzpne do političnih pravic in si polagoma sam reši svoj socialni položaj. V prvi polovici 19. stoletja je bila popolnoma zlomljena oblast plemstva. Vlada je prešla v meščanske roke. To je imelo velikanske posledice v gospodarskem, socialnem, političnem in kulturnem oziru. Začelo se je ustavno življenje in vedno bolj so bile pritegnjene k sodelovanju na vladi širše ljudske plasti. Tako se pred našim duhom odpira očitisoletni razvoj političnega življenja: od vladarja-tirana preko fevdalca do meščana in odtod do kmetkega volilca. Tu se pričinja pravo politično življenje slovenskega naroda, kakor smo ga opisali v začetku. Združili smo dve veliki niti, da podpremo med njima ležeče mišljenje o politiki kot udeleževanju posameznika in njegovih organizacij v življenju celote. Preidimo zopet k načinom tega udeleževanja.

(Konec prihodnjih.)

Lenjin ne nikdo drugi. Ali je sploh zrel za demokratično ustavo, o tem bi se dalo mnogo razmišljati. Toda gotovo je, da ga Lenjin pelje prav tako v propast kakor ga je bil speljal carizem.

Volilno gibanje.

Državni volilni odbor je svoje delo zaključil, ne da bi ugodil upravičenim protestom, ki jih je proti razdelitvi volišč dvignila zlasti Slov. ljudska stranka. V zadnjem trenutku je sicer izvršil nekatere malenkostne izpremembe, v splošnem pa je ostalo pri starem. Nekateri listi poročajo, da je imela pri razdelitvi volišč odločilen vpliv demokratična stranka, ki bi rada na ta način oškodovala kmetijske stranke — Slovensko ljudsko stranko — računajoč, da kmetje ne bodo šli na oddaljena volišča. Kmetje bodo 28. t. m. ta liberalni račun popolnoma prekržali in polnoštevilno oddali svoje glasove za svojo kmetijsko stranko.

Za volilni sklad SKZ je nabral g. Peter Potočnik, uradnik Posojilnice v Gorah Radgoni, na gostiji Ludvik Kardinar — Franca Brumen na Gornjem Krapju znesek 186 K.

Slovenski socialisti demokrati so postavili kot nosilca kandidatne liste v Ljubljani in v kranjskem okrožju pisatelja Etbina Kristana.

Tudi komunisti so nastopili s samostojno kandidatno listo. Nosilec te liste je ljubljanski odvetnik dr. Korun. Med kvalificiranimi kandidati najdemo par mladih ljudi, ki so se v tujini navzeli za naše ljudstvo pogubonosnih revolucijonarnih misli.

Prva škala bo v mariborskem volilnem okrožju pripadla Slovenski ljudski stranki (Kmetijski zvezi). Označena bo z rdečim križem na belem polju.

Dr. Korošec je priredil zadnje dni več volilnih shodov. Navzlic temu, da so se shodi vršili ob delavnikih, so bili povsod nenavadno številno obiskani. Zlasti sta uspela shoda v Ptuj in v Mariboru. V svojih govorih je g. prometni minister razpravljal o našem zunanjem in notranjem položaju. Posebno pozornost je posvetil draginji v naši državi in njenim vzrokom. Zbovalci so njegovim izvajanjem živahno pritjevali in mu izrekli svoje zaupanje. Koroščevi volilni shodi so jasen dokaz, da je Slov. ljudska stranka po svojem programu in po svojih dejanjih najbolj privlačna moč za slovensko kmetijsko ljudstvo in da je njena zmaga gotova.

Volitve v obmejnih krajih in v Prekmurju. Strankarska nasprotja so tudi na meji povzročila živahno vrvenje. Pred volitvami smo, a naše meje se šele določajo. Samoumevno je, da so se volilci opredelili za stranke, ki izražajo njihovo mišljenje. Toda po volitvah se bo treba povrniti v pravem pomenu besede nazaj na nje. Strankarska nasprotja se morajo kar najbolj ublažiti in v narodnostnih ter ljudsko-izobraževalnih zadevah moramo ubrati strankarsko taktiko, ki daje možnost za skupno delo vseh poštenih Slovencev. Naše obmejno prebivalstvo še vedno ni postalo tisto, kar je nemško ljudstvo na avstrijskih mejah: živi zid narodne in državne misli. Pri nas ta zid ali sploh manjka in ima narodni nasprotnik široko odprtino, koder med naše ljudstvo seje protidržavno razpoloženje, ki zori samo njemu v prid; ali pa stoji na temelju prebolelega štajercijanstva ter je ves majav in nestalen. Dokler obmejno prebivalstvo ne bo osvobojeno vseh posledic ponemčevanja imajo politični in kulturni delavci v teh krajih sveto nalogo, da se zedinijo vsaj tam, kjer bi se z njihovo razcepljenostjo okoristil nasprotnik državne in narodne misli. Kdor tega noče razumeti, ta zasluži očitek, da je nasprotnik lastnega naroda. Memento, ki ga prinašamo v uvodnem članku, je dovolj svarilno znamenje, kje se še nahajamo.

B.

Domače vesti.

Viničarski tabor v Ljutomeru.

Slovenski viničar še ni imel shoda, ki bi bil tako številno obiskan in tako temeljito pripravljen, kakor je bil shod v Ljutomeru 14. novembra 1920, ki je pokazal obenem jasno, katere je prava viničarska organizacija, t. j. tista organizacija, ki mu bo prinesla najprej rešitev iz njegovega bednega stanja.

Viničarski shod v Ljutomeru, prvotno zamišljen le kakor krajevni shod, se je razvil sam iz sebe v pravi pravcati viničarski tabor, malo da ne vseh viničarjev iz Slovenskih gor. Bili so udeleženci iz Velike Nedelje, Svetinje, Ivanjkovcev, Gornje Radgone, Ljutomeru itd. Vsi ti številni zastopniki viničarjev v svojih okrajih so bili prišli v Ljutomer, da tam javno in odločno povejo svoje zahteve. Shod v Lju-

volja. S tega vidika je treba presojeti tudi svetomarjetski sporazum.

Brez dvoma pa bo sporazum z Italijo vplival v ugodnem smislu na ureditev naših notranjih razmer. Izdatki za vojsko se bodo takoj znižali, valuta se bo izboljšala (že prve dni po sporazumu se je dvignila cena dinarjem), dana bo možnost, da si nabavimo kredit v inozemstvu, ki ga doslej radi nevarnosti vojne z Italijo nismo nikjer dobili. Gospodarsko prizadetost bo v prvi vrsti Slovenija. Pa o tem v drugem članku.

D'Annunzio še gospoduje na Reki. Zadnje dni je zasedel dva kvarnerska otoka, ki bi morala pripasti Jugoslaviji. Bomo videli, ali bo Italija domišljavega bandita prisilila, da bo spoštoval jugoslov. italj. pogodbo.

Kako je pa z drugimi sosedi naše države? Danes, ko smo v lastni državi, nam ne sme biti vseeno, kaj se godi onstran naših mej. Naša prva in najzvestejša zaveznica je Grška. Se nedavno smo obnovili z njo ožjo vojaško in politično zvezo, ki nas ščiti proti Bolgariji in Turčiji. Vprašanje grškega prestola še vedno ni rešeno. Vsi so čakali na izid volitev. In najnovejša vest prinaša skoraj neverjetno novico, da je pri volitvah pogorel znani voditelj grške politike, duhoviti Venizelos. Zmagali so z večino glasov pristaši kralja. Razmerje je 118:250. Če je to poročilo točno, tedaj je Venizelosa zadela enaka usoda, kakor Wilsona. In vendar so poročali o njem, da je ena najprijetnejših osebnosti na Grškem. On je s svojo politiko dosegel, da se je Grška skoraj brez znatnih žrtv silno razširila in so se ji izpolnile malone vse nacionalne zahteve. Z porazom Venizelosa je zmagala zahrbtna balkanska politika kraljevega dvora in Grška se vrača k starim tradicijam, kakor se je povrnila Amerika z zmago republikanske stranke. Kako bo to vplivalo na odnose med njo in našo državo in kaj še čaka Grško, predno preboli najnovejšo krizo, bodo pokazali prihodnji tedni.

S tem, da je Madžarska ratificirala mirovno pogodbo in se podvrkla nadzorstvu antante, še ni rečeno, da je odstranjena nevarnost, ki jo je povzročila ta država s svojim oboroževanjem in ščuvanjem. Madžarska se ne odpove svojim šovinističnim ciljem, vedoč, da je v sedanji obliki obsojena k počasni smrti. Sicer pa bomo madžarske razmere opisali natančneje v eni prihodnjih števil.

Avstrija še vedno tava v negotovosti med monarhijo in republiko, med Avstrijo in Nemčijo, med Dunajem in Berlinom. Posledica poraza socialno-demokratske stranke je bila, da je postal državni prezident znani kršč.-socialni politik dr. Weisskirchner (106 od 120 oddanih glasov). V Avstriji si pridobiva vedno več tal gibanje za monarhijo. Ne bo dolgo, pa bo konec avstrijskemu „protimilitarizmu“, s katerim so Nemci kupovali slovenske duše na Koroškem. Najbrž se bo vprašanje avstrijske monarhije rešilo istočasno z onim na Madžarskim in v Nemčiji. V naši državi bo treba kar največ reda in dela, da se novi temni oblaki v Srednji Evropi ne vsujejo tudi na nas!

Wranglov poraz v Rusiji je nov povod k razmišljanju o ruskem vprašanju. Rusija, to ogromno državno telo, ki zavzema pol Evrope, je neizmerno oslabiljena in krvavi iz vseh žil. Angleški ministr. predsednik Lloyd George je dejal že lansko zimo, da brez obnovenja močne Rusije ne bo miru v Evropi. Resnico njegovih besed čutimo dan na dan močneje. Zalostno je, da danes rusko ljudstvo mori glad in beda, a nekot je rusko žito preživljalo milijone ljudi v zapadni in južni Evropi. Boljševizem je popolnoma izjedel Rusijo; zdaj se grize in sesa samega sebe. Vendar pa ni pričakovati skorajšnjega temeljitega obrata. Wranglov poraz priča, da je ruski narod sit carističnih pustolovcev njegove sorte. Toda kaj hoče ta veliki, v temi tavajoči narod, ne ve ne on sam ne

Dne 28. novembra 1920 mora biti dan zmage za našo Kmetisko zvezo! Zmaga Kmetiske zveze tirja od vseh naših pristašev volilno dolžnost!

tomu je bil otvoren ob 8. uri s sv. mašo, ki se je služila nalašč za udeležence. S tem je slovenski viničar zopet lepo pokazal, od kod in kje upa doseči naprej, kar mu gre. Povedal je: krščanstvo je oni temelj, ki hočemo na njem graditi svojo organizacijo. Zborovanje se je pričelo ob 9. uri v veliki telovadnici Narodne šole v Ljutomeru. Prostor je bil do zadnjega napolnjen. Stevilo udeležencev se je cenilo v najmanjši meri okrog 600. Bili so sami viničarji, vsi zavedni kaj hočejo in zakaj gre.

Kot prvi govornik je nastopil tov. Anton Krepek, naš delavski kandidat iz Maribora. V poljudnem govoru je razvil misli o današnjem položaju delavstva sploh. Povedal je, kaj smemo in kaj moremo pričakovati od raznih delavskih organizacij. Prešel je nato na našo viničarsko zvezo, odnosno Jugoslovansko strokovno zvezo ter nam očrtal njen program. Viničarji so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem in ga prekinili večkrat s splošnim odobravanjem. Dobil so jasne pojme o svoji organizaciji in se izrekli zato, da ne marajo nobene druge, naj pride od katerekoli strani, ko Viničarske zveze, ki odgovarja v svojih načelih vsem viničarskim zahtevam, izrekli so se zato, da ne dopuščajo cepiti viničarjev v več organizacij, temveč, da hočejo biti vsi enotno organizirani, ker le v takšni organizaciji je moč in sila. Obenem je pa Viničarska zveza krščanska organizacija, ki daje organizaciji sami najboljšo jamstvo, da je prava.

Našo so še govorili razni drugi govorniki. Pogosto so še oglašali k besedi tudi viničarji sami z raznimi vprašanji in pojasnili. Udeleževali so se vsestranske debate, tako, da se je njihov položaj docela razjasnil.

Končno je predlagal tov. Krepek naslednje resolucije, ki so bile enoglasno in z velikim odobravanjem sprejete. Navajamo jih:

1. Viničarska zveza, strokovno oddeljenje Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, ugovarja najodločneje proti postopanju merodajnih oblasti glede rešitve viničarskega vprašanja. Ze skoro leto dni imajo okrajna glavarstva v vinorodnih krajih nalogo, da odpomorejo ubogemu viničarju, a se kljub raznim le besedobrobnim enketam ni ukrenilo ničesar. Opozarjamo na to predvsem deželno vlado v Ljubljani, poverjeništvu za socialno delo, da napravi temu vednemu izbegavanju konec. Ničesar se ne stori za izboljšanje viničarskega vprašanja, kjer se jih mnogo izmed njih komaj preriva skozi življenje v bedi in revščini. Zahtevamo, da se preide k resnemu delu, ne pa da se pita viničarje samo z praznimi obljubami. Oblastva smatramo zato, da delajo v korist ljudstva in njegovih pravic.

2. Pri reševanju viničarskega vprašanja hočemo brezpogojnega uresničenja naslednjih reči:

a) spremeni se dosednji viničarski red (Budimpešta 2. maja 1886) ter se uveljavi potom zakona nov, ki mora upoštevati najprej demokratično voljo viničarja. Odgovarjati mora vsem pravičnim viničarskim zahtevam in potrebam. Nov viničarski red se ne sme uzakoniti brez predlogov in odobrenja zakonitih viničarskih organizacij;

b) pri izvedbi agrarne reforme dobi viničar svoj delež. Predvsem naj pripadejo v njegovo last vse dosedaj dodeljene mu deputatne dajatve, v ostalem pa se naj prideli viničarju zemlja po pravičnih načelih reforme;

c) raznim židovskim in nemško-nacionalnim veloposelstniškim pijavkam viničarske krvi naj se odvzame predvsem zemlja in porazdeli pravično med viničarje. Onim pa, ki omalovažujejo in zanikajo našo državo, naj se pokaže pot iz nje;

d) plača ne sme biti stvar pogodbe med viničarjem in gospodarjem. Določi naj se zakonitim potom eksistenčni minimum za viničarje. Če pa se že v tem ne ukrene ničesar drugega, morajo dobiti viničar in vsaka delavna moč njegove družine enake najvišje plače, kakor jih imajo ostali moški delavci v takšnjem kraju;

e) po okrajnih glavarstvih, kjer bivajo viničarji, se osnujejo stalno delavni krajevni odbori za rešitev viničarskih zadev. V njih sodelujejo zastopniki vseh zakonitih viničarskih organizacij;

3. Zavračamo najodločneje razdiralno delo socialno-demokratičnih in komunističnih organizacij med viničarji. Mi smo odločeni do skrajnosti braniti svoje pravice in jih doseči proti vsakomur, a hočemo, da se to ne zgodi na izključno razredno-bojno stališču proti drugim stanovom. Uverjeni smo, da bomo mogli doseči svoje pravice najbolj na podlagi krščansko-socialnih načel in v organizaciji ki le-te zastopa. Zato se hočemo okleniti čim tesneje Jugoslovanske strokovne zveze, odnosno našega strokovnega oddeljenja Viničarske zveze, in delati nato, da se združimo vsi viničarji v njo.

4. Predstojne zahteve se pošljejo deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani, poverjeništvu za socialno skrb, okrajnim glavarstvom v Ljutomeru, Ptuj, Mariboru, v Konjicah, Celju in v Brežicah.

riške deželne vlade Ernest Klavžar. Pokojnik je bil vnet organizator ljudskih taborov, ki so v 60 letih pretečenega stoletja budili naš narod in ga usposobili za boj do končnega osvobojenja. Radi tega ta blagi pokojnik zasluži, da tudi obmejni Slovenci počastimo njegov sveži grob. Brez idealnih ljudi Klavžerjeve vrste (bila jih je takrat skromna, toda delavna četa: dr. Vošnjak, dr. Razlag, B. Raič, dr. Prelog, dr. Zarnik i. dr.) bi na Slovenskem Štajerskem že davno zavladale koroške razmere, dočim bi Slov. Koroška živela samo na papirju. Narodni boj bi se ustavil nekje na kranjskih mejah. Tabori so zanesli narodno navdušenje v najoddaljenejše vasi slovenske domovine. Seme, ki so ga sejali v mlada, komaj razorana tla, je obrodilo lep sad. Zanimivo je, da je bil prvi nar. tabor v Ljutomeru. Iz Prlekije so izšli dalekovidni narodni buditelji. Stanko Vraz, Razlag, Raič in Trstenjak so že v tistih časih delali ne samo za Slovenstvo, temveč tudi za Jugoslovenstvo. Iz Ljubljane in od morja pa je prišla druga struja, bolj rečna, a zato tudi bolj uspešna: prišlo je gibanje za zedinjeno Slovenijo, za organizirano samopomoč Slovencev. Ze 1848 so bile premagane meje kronovin. Zato je bila taborom pot urta. Ernest Klavžar, ki je legel kot poslednji taborit v našo obmejno zemljo, je doživel dan, ki ga on in tovariši niso videli niti v sanjah: osvobojenje lastnega naroda in ujedinjenje Jugoslovanov. Žal, da so se izza kratke zarje zopet zagrnil črni oblaki. Stojče ob grobu, je Klavžar lahko videl, da je bil izvršen samo en del narodnega programa, drugega pa mora izvršiti svobodna slovenska — jugoslovanska dežela. Če se je poslednji taborit zamislil v pretekle čase in jih primerjal z današnjimi, kaj je neki občutil v srcu? Danes so razmere take, da bo treba še mnogo resnega in smotrnega dela, da se popravi ono, kar je razdrila doba 5 vojnih let — kaj šele, da se zgradi nov veliko-lepi dom narodne Svobode. Tragično je, da je nehalo biti to dobro srce, ko so naši orjaki na Krasu in v Gorici grenko zaplakali nad svojo usodo. Bodi mu lahka zemlja starega Mar-i-bora!

Naše časopisje in meja. Ko Nemci pripravljajo diplomatsko oienzivo, da spravijo Maribor v slabši položaj, kakor je radi bližine meje Ljubljana, ko hočejo trgati našo severno mejo, prinese ljubljanski list prav skromno notico o sporu za severno mejo, na veliko pa raztrobi personalno unijo z Grško, ki se je zasnovala in neslavno končala v uredništvih dobro poučenih listov. Da, kje je severna meja od Ljubljane! Slovenija je še vedno tako velika, da imajo težave z njenimi daljnimi mejami... Zagrebški listi so povzeli poročila o razmejitvi v prvem odseku meje iz graških virov. Pri tem pišejo o katoliških občinah Sv. Jernej, Radvanje in Sobota. Nismo mogli ugotoviti, ali je to zagrebško ali pa graško maslo. Morda je Nemece srpm priznati, da so te občine slovenske?! Vsekakor je pridevek „katoliški“ za občine, kjer je prebivalstvo daleč na okoli katoliške vere, specialiteta posebne vrste.

Jugoslov. kardinal. Doznava se, da bo še v tem letu v Rimu volitev novih kardinalov, med njimi tudi enega jugoslovanskega. Kakor se čuje, bi bil to zagrebški nadškof dr. Ante Bauer.

Novi ruski begunci. Poraženi general Wrangel je zaprosil našo vlado, naj sprejme pod streho 20.000 ruskih beguncev in 40.000 mož Wranglove vojske. Vlada je sklenila sprejeti 10.000 beguncev; 7000 jih pride v Dalmacijo, 3000 pa jih bo nastanjenih v Strnišču pri Ptuj. Tako postaja Jugoslavija dežela beguncev!

Radi spomenika cesarja Jožefa, ki še tiči v mestnem vrtu v Toplicah, imajo na Češkem hude prepire. Mestni svet bi moral na poziv vlade ta spomenik odstraniti, pa se je upr vladnemu ukazu. Nekoč so pridrveli vojaki in ga podrli. Nemci so v češkem parlamentu v protest proti temu zapustili dvorano in se ne udeležijo zasedanj, dokler se spor ne poravnava. Stari cesarjev kip je bil samo povod, da so lahko češki Nemci demonstrirali proti državi. Boje se, da bo zaradi cesarja Jožefa I. in njegovega kipa prišlo do vladne krize. Kaj če bi mi Slovani v rajni Avstriji obstruirali zaradi kakega — živega cesarja? Imel smo pač več vzrokov, kakor češki Nemci, ki živajo v republici vse pravice, samo nadvlade niso imeli. In ta jim diši!

Sibirija prodana. Boljševiki so Sibirijo prav po boljševiško prodali: dali so jo za dobo 60 let v najem ameriškim kapitalistom. Tako se dogaja z ubogo rusko zemljo! Odprodali bodo kos za kosom in kupčevali če treba s samim Belcebubom, samo da par „rdečih“ gospodov pod masko demokracije igra vladarje in vodi nesrečno ljudstvo za nos.

Tolojaski napadi v Črnem lesu pri Št. Lenartu. Že več mesecev se ponavljajo v Črnem lesu bližin Št. Lenarta v Slov. gor. napadi na posamezne potnike in zlasti na vozove. Ni še dolgo temu, kar so roparji več kmetom iz Slov. gor. odvzeli živino, ki so jo gnali na sejmišče v Maribor. Znani so mnogi slučaj, ko se je voznik le z najhujšim dirom rešil pred tolovaji. Napadi se dogajajo takoj v prvem mraku, večkrat pa celo na dnevni svetlobi. Dne 11. t. m. je bil ob pol 8. uri zvečer napaden nek avto. Gospa, ki je sedela na zadnjem sedežu, je bila zadeta s

l'amaom v glavo, da se je onesvetila. Četrta ure pozneje so roparji napadli nek voz. Odkar je ustavljen jugoslov. promet na progi preko Špilja in so Slovenske gorice brez železniške zveze, je cesta preko Št. Lenarta velevažnega pomena. Promet je postal zelo živahen, zlasti z Gornjo Radgono in Apačami. Radi roparskih napadov v Črnem lesu vlada med trgovci in kmeti, ki imajo opraviti z Mariborom, upravičeno vzbujenje. Krivda se pripisujejo našim oblastim, ki niso nič storile, da bi to rokovnjaštvo že v kali zatle. Orožniške postaje v Št. Lenartu bi bilo treba in v Črnem listu uvesti stalno stražo. Domneva se, da so tolovaji viničarji iz okolice Jarneine. Pozivljamo okrajno glavarstvo v Mariboru, da posveti vso pozornost varnostnim razmeram na tej važni cesti!

Narodno gospodarstvo.

Razglas glede oddaje trt iz državnih trtnih nasadov. S pooblaščenjem poverjeništvu za kmetijstvo deželne vlade v Ljubljani se vinogradnikom naznanja, da se bodo spomladi leta 1921 oddajale trte iz državnih trtnih nasadov v Sloveniji po sledečih cenah: 1. Za 1000 komadov cepčenk, Ia, 2000 K, za 1000 komadov cepčenk, IIa, 1000 K. 2. Za 1000 komadov korenjakov, Ia, 500 K, za 1000 komadov korenjakov, IIa, 250 K. 3. Za 1000 komadov ključev, Ia, 100 K, za 1000 komadov ključev, IIa, 50 K. Te cene veljajo le za manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo. Vsem drugim naročnikom se bodo trte zaračunale za 100% dražje. Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu v pristojni državni trtnici. Omoč in dovoz na železnico ali pošto se zaračunaj posebej. Trte dobijo le vinogradniki iz Slovenije, ki se zavežejo, da bodo trte sadili na lastni zemlji. Pri dodelitvi korenjakov se bo oziralo v prvi vrsti na one naročnike, ki nameravajo zasačiti lastni matičnjak, pri dodelitvi ključev pa na one naročnike, ki cepijo trte za lastni vinograd in ne za prodajo, in ki doprinesejo tozadevna potrdila pristojne občine. Naročila se sprejemajo pri državnih trtnih nasadih in pri pristojnem vinarskem nadzorništvu (v Mariboru ali Novemestu) in sicer najkasneje do 20. decembra 1920. Po tem roku se razdelijo trte sorazmerno med upravičene naročnike, katerim se do stavi tozadevna nakaznica. Maribor, dne 2. novembra 1920. — Državno vinarsko nadzorstvo v Mariboru.

Naš promet z Ogrsko. Kakor kaže, bo ogrski parlament še tekom tega meseca ratificiral mirovno pogodbo in s tem bo nastala možnost, da se zopet upostavi normalni prometni odnošaji med našo kraljevino in sosedno Ogrsko. Nedavno so se začeli dogovori med prizadetimi železniškimi ravnateljstvi, da se otvori brzovozni in osebni promet med Subotico in Budimpešto ter Gjekenesom in Budimpešto. Sporazum se je načelno dosegel in se je nadejati, da se začne promet že tega meseca. Na ta način bode imel Zagreb direktno zvezo z Budimpešto. Dalje se namerava uvesti koncem novembra redno aeroplansko poštno službo med Subotico in Srednjo Evropo. Pristojbina za pisma bo znašala 12 K, dopisnice 8 K in za časopise 1 K.

Železnica Prekmurje—Ormož. Dr. Korošec se je na svojem volilnem shodu v Mariboru dotaknil tudi vprašanja novih železnic. Omenil je, da je naši državi zaenkrat onemogočeno pričeti z gradbo dolgih železniških prog, da pa ne more pustiti, da bi bile cele pokrajine odrezane od zaledja in boradi tega čimprej začela z gradbo manjših prog, ki se lahko hitro navežejo na že obstoječe proge. Ta izjava prometnega ministra se tiče v prvi vrsti železnice iz Prekmurja preko Ljutomera k progi Kotoriba—Maribor. Uverjeni smo, da bo g. minister kot naš ožji rojak tudi v bodoče zagovarjal nujnost naših prometnih zvez, ki so vsled krivične razmejitve ob Muri popolnoma pretrgane in povzročajo prebivalstvu velikanske težave in ogromno gospodarsko škodo.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejcem. Z mnogimi slikami. Sestavil živinozdravnik Lovro Tepina, vodja drž. Podkovske šole v Ljubljani. K 4. Podkovanje konjskih kopit je najvažnejši, pa tudi naj odgovornejši posel kovača. Ne zadostuje, da si je pri dobil samo potrebno rokodelsko spretnost, poznati mora tudi tudi sestavo in opravilo posameznih delov noge in kopita, da more sam presoditi, kako naj si pomaga v takem ali drugačem slučaju. Podkovstvo je težak in odgovornostni posel poklice, zato priporočamo, da si nabavi knjigo vsak konjerejec, ki bo v njej našel mnogo nasvetov, kako ravnati s kopiti, da jih zdrava in za podkovanje sposobna ohrani. Za slučaj, da kopito oboli pa obsega knjiga točen pouk, kako naj se v prvem času neguje bolno kopito. Samo po sebi je razumljivo, da ne bi smel biti niti eden kovač kovač brez te knjige, ki bo odslej služila pri pouku v podkovstvu na državnih podkovskih šolah. Knjigo je spisal prvi strokovnjak v Sloveniji. Obširnejša ocena sledi.

„Adresar za Slovenijo“ katerega že težko pričakujejo vsi, posebno pa industrijski, trgovski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nu-

Tedenske novice.

Poslednji taborit. V Mariboru je umrl ravno na dan, ko je jugoslovanska delegacija sprejela italijanske mirovne pogoje in izročila naše zasedeno ozemlje imperijalistični Italiji, v pokojni uradnik go-

dila vsakemu brez ozira na stan in poklic, zlasti pa kupčiskim in obrtnim krogom, splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazala vsakemu

pot in možnost uspešne oddaje svojega blaga in pa nabavo njemu potrebnih predmetov ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga lično vezana stane v

prednaročbi 240 K, proti takojšnjemu predplačilu 120 kron, in se naroča pri uredništvu „Adresarja“, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

dobro opremljena izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela kakor:

TISKARNA „PANONIJA“

FR. JEREBIČ IN TOV. KOMANDITNA DRUŽBA

GORNJA RADGONA

lepoke, letake, vabila, posetnice, račune, zavitke, poročna pisma i. t. d.

Gostilno

z vrhom v prometnem kraju kupi ali v najem vzame takoj koroški begunec. Ponudbe s popisom na notarja H. Požuna v Gornji Radgoni.

GARJE

arbelico, kraste, lišaje uniči pri sloveku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino K 15.— v lekarni TRNKOZY v Ljubljani.

Naročajte naše liste!

MASTIN

pridečaj hrmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za kremo tedaj pa dve pesti. Pet zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živinico. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarstvu ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stane K 50.— s poštnino.

Na prodaj

fotografični aparat

16/15 Clap Camera z štativom, cena 1200 kron v nemško avstr. valuti, v jugoslovanski po dnevnem kursu, 1 motor kolo znamka „Motorsacho“, cena 5000 kron v jugoslovanski valuti. Vprašati jo v nemškem jeziku pri Jožefa Mandl, Apače, SHS.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena leta 1884.

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg II.

ZAVARUJE: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premičnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vlomom in telesnim nezgodam. — Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodu za celo življensko dobo. Sprejema v vseh krajih Slovenije sposobne zastopnike in potnike, katerim se nudi prilika znatnega zaslužka. — Zastopnik v Gor. Radgoni je gospod ZDRAVKO VRLIČ, Spodnji gris št. 7.

Miši, podgane, stevice, ščurki

in vsa glazasa mora pogininiti ako porabljaate moja najbolje prizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10.—, sa podgane in miši K 10, za ščurke K 20.—, posebna močna tinktura za stevice K 12.—, uničevalec moljev K 10.—, prašek za uši v obleki in perilu K 10.—, in K 20.—, proti mravljam K 10, proti ušem pri perutnini K 10.—, prašek proti mršesom K 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh K 5.— in K 10.—, mazilo za uši pri živini K 6.— in 10.—, tinktura proti mršesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10.—, mazilo proti garjam K 12.—. Pošilja po povzetju zavod za eksport. M. Janker, Zagreb 45, Petrinjaka ulica 3.

Pristopajte k „Jugoslov. Matici“.

HAZNANILO.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem se preselil na Aleksandrovo cesto 33 zraven lekarne pri Angela in prodajam tam kotle po najnižji ceni. Kupim tudi stari baker, cin in medenino. Z odličnim spoštovanjem Demeter Glumat, kotlar Maribor.

Proda se lep vinograd

v bližini Slatine—Radenci, z vilo viničarije, pohištvom, živine in vnaom ter celim in restarjem. Cena 140.000 kron, proti takojšnjemu plačilu. Vpraša se v upravnistvu Murske Straže.

Zahvala. Zahvaljujem se vsem gospodom gornje-radgonske posojilnice za darilo, katero sem od posojilnice vrejel. F. F. Ivanjševci.

Zadruga za proizvodnjo sjemenja u Zagrebu.

Preradovičeva ulica št. 20. TELEFON 17—74.

Prodaja semena vseh vrst žita, detelice, sočivja in cvetlice. Semena so najizbornejše kakovosti, gojona in dobavljena pod strokovnim nadzorstvom, za njih izbornost se v vsakem oziru jamči. Ilustrovani ceniki se pošljejo na nahtevo brezplačno. Naročila se izvršujejo poštno-obratno, v tuzemstvo po povzetju ali plačilu naprej.

Sprejmete vajenec za dimnikarsko obrt,

kateri ima voselje do te obrti naj se osebno ali pa tudi pisemao javi pri Mihaelu Križancu, dimnikarski mojster, Gornja Radgona št. 12.

Naročajte naše liste!

Planinski koledar za leto 1921 je že v tisku ter izide v sredini novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejše kolkovne lestvice in poštne dooločbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebitek za povečanje koč na Korošici pod Ojstrico. Naročuje se pri izdajatelju g. Francu Koobek, nadučitelj v Gor. rjemgradu, ali pri založništvu v Mariboru, Kražova ulica 5-I levo. R.

Naznanjam prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom, naročnikom ter vsem znancem, da sem se preselil z kiparsko in zlatarsko delavnico za cerkveno umetnost iz Gaberja v Celje, Razlagova ulica 7.

Priporočam se za vsa v to stroko spadajoča dela v lesu in kamnu in restavriranja.

Spoštovanjem
Miloš Hohnjec, kip. in zlat. atelje v Celju.

PROTOKOL IVAN HAJNY MARIBOR

Aleksandrova cesta 45, (nasproti glav. kolodvoru).

priporoča cenjenim posestnikom svojo veliko zalogo samo prvovrstnih

POLJEDELJSKIH STROJEV

kot: vitle, mlaitilnice za ročni pogon, na vitel, žitne čistilne mlince, trijerje ali žitne odbiralnike, slamoorenice, izvrstne sadne mlince, grozdne mlince, stiskalnice, koruzne robkarje veče in tudi manjše, kakor slika kaže, reporeznice, univerzalne pluge, gnojilne črpalke, izvrstne pocinkane brsoaparilnike v velikosti 50 do 160 l, železne kotle, bakrene kotle za žganje kuhali in stalne ter prevašajoče motorje. Priporočam tudi izvrstne mlecne centrifuge ali separatorje. Oskrbim slamoorenice nože ter popravlja vsakovrstnih strojev. Postrežba točna in solidna. Na pismena vprašanja dajem radevolje odgovor.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gor. r. z. z. o. z.

Ima v zalogi po najnižjih dnevnih cenah razno manufakturno blago sa moške in ženske obleke, barkante, vseh vrst plačo, kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko, usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedeljske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.

Bakrene kotle

kompletne za kuhanje žganja in vse v to stroko spadajoče predmete izdeluje in razpošilja po najnižji ceni

Oman & Schögl, Maribor

Ciavni trg št. 5
Kotlar in aparatna delavnica.

„Kaj se ne spodobi“ se imenuje žepna knjižica, ki jako dobro opisuje vse slabe navade, ki so razširjene med ljudstvom in je zajedno izvrstna svetovalka, kako se mora človek obnašati v vsaki dostojni družbi. Prikladna je za vsak stan in za vsako priliko. Dobi se za ceno 10 kron v vsaki knjigarni. Izdal in založil anončni zavod „Vedež“, Maribor, Gregorčičeva ulica 6.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z n. z.

Hranilne vloge

sprejema in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo konecem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinito. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Renini davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposoje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dop. Ako pride na ta dan praznik, uradno je se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta števil. 14, zraven kolodvora.